

Inkoop- en Aanbestedingsbeleid gemeente Kerkrade 2027

Inhoud

Algemeen 4

1 Doelstellingen gemeente 5

2 Doelmatig & Rechtmatig 6
2.1 Context: Wettelijk kader 6
2.2 Mandaat en volmacht 6
2.3 Klachtenregeling 6
2.4 Contractuele voorwaarden 7

3 Maatschappij & Milieu 8
3.1 Inkopen met maatschappelijke impact 8
3.2 VN Global Goals (SDG's) 10
3.3 Integriteit 11
3.4 Burgerinitiatieven 11

4 Markt & Ondernemers 12
4.1 Marktconsultatie 12
4.2 Regionale en Lokale markt 12
4.3 Sociale ondernemingen 12
4.4 Eerlijke mededinging 12

5 Professionele uitvoering 13
5.1 Inkoopproces 13
5.2 Inkooporganisatie en samenwerkingen 14
5.3 Raming en financieel budget 14
5.4 Inbesteden/uitbesteden 15
5.5 Europese drempelbedragen 15
5.6 Tenderkostenvergoeding 16

Algemeen

Ieder jaar koopt de gemeente in voor ongeveer € 142 miljoen**.** Dit geld geven we bijvoorbeeld uit aan de aanleg en onderhoud van wegen, ICT-voorzieningen, groenonderhoud en diensten voor burgers. Met dit Inkoop- en Aanbestedingsbeleid lichten wij toe wat wij als gemeente belangrijk vinden rondom inkoop.

Dit beleid is gebaseerd op het VNG Model Inkoop- en Aanbestedingsbeleid. De gemeente hanteert dit Model voor een uniforme marktbenadering, zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn.

In dit Inkoop- en Aanbestedingsbeleid wordt het inkoopproces inzichtelijk gemaakt door de doelstellingen, uitgangspunten en kaders te schetsen waarbinnen inkoop in de gemeente plaatsvindt.

De gemeente streeft daarbij een aantal centrale doelstellingen na; **Gemeentelijke Doelstellingen**. (Hoofdstuk 1)

De volgende uitgangspunten zijn daarbij leidend voor de gemeente:
- Doelmatig & Rechtmatig (Hoofdstuk 2),
- Maatschappelijk & Milieu (Hoofdstuk 3),
- Markt en Ondernemers (Hoofdstuk 4); *en*
- Professionele Uitvoering (Hoofdstuk 5).

H1. Doelstellingen Gemeente			
H2. Doelmatig & Rechtmatig inkopen	**H3. Maatschappij & milieu**	**H4. Markt & Ondernemers**	**H5. Professionele Uitvoering**
Hoe besteedt de Gemeente doelmatig en rechtmatig gemeenschapsgeld? *We zetten ons in voor een doelmatig en rechtmatig inkoopproces.*	Hoe gaat de Gemeente om met de Maatschappij en Milieu in het inkoopproces? *We zetten ons in voor een inkoopproces met respect voor mens en milieu.*	Hoe gaat de Gemeente om met de markt en de ondernemers in het inkoopproces? *We zetten ons in voor een bedrijfs-vriendelijk inkoopproces.*	Hoe koopt de Gemeente in? *We zetten ons in voor een duidelijk en eerlijk inkoopproces.*

1. Doelstellingen gemeente

De gemeente wil met dit Inkoop- en Aanbestedingsbeleid de volgende doelstellingen realiseren.

Doelstelling	Toelichting
Doelmatig en rechtmatig inkopen zodat gemeenschapsgeld op een transparante en verantwoorde manier wordt uitgegeven.	We kopen efficiënt en effectief in, volgens de geldende wet- en regelgeving. De kosten staan in redelijke verhouding tot de opbrengsten. Centraal staan het beheersen en besparen op de gemeentelijke middelen.
Een integere, betrouwbare, zakelijke en professionele inkoper en opdrachtgever zijn.	Professionaliteit houdt in dat op bewuste en zakelijke wijze wordt omgegaan met inkopen en dat dit gebeurt met wederzijds respect tussen de gemeente en de ondernemer.
Het creëren van de meest maatschappelijke waarde voor de publieke middelen.	Bij inkopen kan de gemeente ook interne en andere gemeentelijke en maatschappelijke doelstellingen betrekken in haar afweging. Ook de kwaliteit van haar inkopen speelt een belangrijke rol.
Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) en daarmee bijdragen aan de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.	Wij zien een grote rol voor onze gemeente bij de aanpak van belangrijke maatschappelijke en sociale vraagstukken. Daarom willen wij bij de inkopen waar mogelijk een bijdrage leveren aan het oplossen van deze vraagstukken.
Een continue positieve bijdrage leveren aan het goed presteren van de gemeente.	Inkoop heeft een belangrijke invloed op het prestatieniveau van de gemeente en draagt daar direct en voortdurend aan bij.
Administratieve lastenverlichting voor zowel de gemeente als voor ondernemers.	Zowel de gemeente als ondernemers verrichten vele administratieve handelingen tijdens het inkoopproces. De gemeente wil de administratieve last door haar inkopen zoveel mogelijk beperken. We verlichten deze lasten door bijvoorbeeld een efficiënt inkoopproces uit te voeren.

2. Doelmatig & Rechtmatig

2.1 Context: Wettelijk kader

Inkoop en aanbesteden worden door veel verschillende wetten, regels en beginselen bepaald. Het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid vormt, naast deze regelgeving, het kader waarbinnen gemeenschapsgeld van de gemeente op een doelmatige en rechtmatige wijze wordt besteed.

De voor het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid meest relevante regels worden weergegeven in het schema hieronder en hebben allemaal invloed op dit beleid. Jurisprudentie (rechterlijke uitspraken) beïnvloedt eveneens het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid.

	Inkoop- en Aanbestedingsbeleid	
Wet- en Regelgeving	**Algemene aanbestedings-rechtelijke beginselen**	**Algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals:**
Europese wet- en regelgeving	Gelijke behandeling	Gelijkheidsbeginsel
Aanbestedingswet	Non-discriminatie	Zorgvuldigheidsbeginsel
Burgerlijk Wetboek	Transparantie	Vertrouwensbeginsel
Gemeentewet	Proportionaliteit (evenredigheid)	Motiveringsbeginsel
Gids Proportionaliteit	Wederzijdse erkenning	
Aanbestedingsreglement Werken		

2.2 Mandaat en volmacht

Het college is op grond van de Gemeentewet bevoegd om te besluiten om een overeenkomst aan te gaan. De uiteindelijke overeenkomst wordt getekend door de burgemeester, die de gemeente vertegenwoordigt. Het college kan het aangaan van overeenkomsten mandateren aan een functionaris. De burgemeester kan een volmacht verlenen om de overeenkomst te ondertekenen.

De vigerende mandaat- en volmachtregelingen van de gemeente regelen wie namens het college rechtsgeldig verplichtingen en contracten mag aangaan en onder welke voorwaarden. Tevens is daarin geregeld wie namens de gemeente mag tekenen.

2.3 Klachtenregeling

Uitgangspunt is dat de gemeente en ondernemers in overleg geschillen oplossen en niet onnodig aan de rechter voorleggen.

Bij het opstellen van dit Inkoop- en aanbestedingsbeleid heeft de Wetgever nog geen besluit genomen over de verplichting met betrekking tot het hebben van een eenvoudige klachtenregeling inclusief een onafhankelijk klachtenloket. Als het besluit wordt genomen wordt alsnog een klachtenregeling opgesteld.

Op dit moment kunnen klachten worden voorgelegd aan de door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie ingestelde Commissie van Aanbestedingsexperts (zie art. 4.27 Aanbestedingswet 2012).

2.4 Contractuele voorwaarden

Bij haar inkopen legt de gemeente een eenduidig contractueel kader vast. De gemeente hanteert daarbij de laatste versie van de volgende voorwaarden:

- Algemene Inkoopvoorwaarden van de gemeente Kerkrade voor Leveringen en Diensten;
- Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden bij IT (GIBIT);
- Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken (UAV);
- Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen (UAV-GC);
- VNG Standaard Verwerkersovereenkomst en VNG Modelovereenkomst Gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijken;
- Contractstandaarden WMO.

3. Maatschappij & Milieu

3.1 Inkopen met maatschappelijke impact

Met een goed Inkoop- en Aanbestedingsbeleid kunnen maatschappelijke doelen worden gerealiseerd: Inkopen met maatschappelijk impact. De gemeente moedigt aan dat sociale, ecologische en economische criteria worden meegenomen bij haar inkopen en aanbestedingen.

Als opdrachtgever en inkoper speelt de gemeente een voorbeeldrol in de samenleving en beïnvloedt ondernemers om positieve maatschappelijke veranderingen door te voeren.
Inkopen met maatschappelijke impact is een samenspel tussen de bestuurders, budgethouders, opdrachtgevers, inkopers en de markt. Het is dus meer dan alleen inkopen of een taak van inkoop.

De gemeente Kerkrade zet zich in voor een groene, duurzame en inclusieve toekomst. Zij stelt op het gebied van circulariteit (Parkstad circulair), duurzaamheid en SROI (beleidsnotitie SROI) aparte beleidsuitgangspunten/beleid vast.
Dit vormt dan de basis voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Bij het inkopen en aanbesteden wordt rekening gehouden met deze beleidstukken. De concrete toepassing van MVOI-criteria, processtappen en instrumenten zoals PIANOo[1]-criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen worden uitgewerkt in het aanbestedingsprotocol, dat periodiek wordt geactualiseerd.

[1] PIANOo is het Expertisecentrum Aanbesteden van de Nederlandse overheid.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen bestaat o.a. uit de onderstaande thema's:

Milieuvriendelijk inkopen
Met haar inkoop kan de gemeente ook bijdragen aan een beter milieu, het tegengaan van milieuverontreiniging en het beschermen van de leefomgeving en biodiversiteit. Denk aan: schone materialen en grondstoffen, schoon water, een gezonde bodem en een gezonde leefomgeving.

Klimaatbewust inkopen
Door klimaatbewust in te kopen beperkt de gemeente uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan energiebesparing en de transitie naar duurzame energiebronnen.

Circulair inkopen
Grondstoffen worden schaarser en raken op den duur uitgeput. Door circulair in te kopen minimaliseert de gemeente de inzet van grondstoffen, worden producten en materialen hergebruikt en zetten we in op verlenging van de levensduur. Waardebehoud is het sleutelwoord.

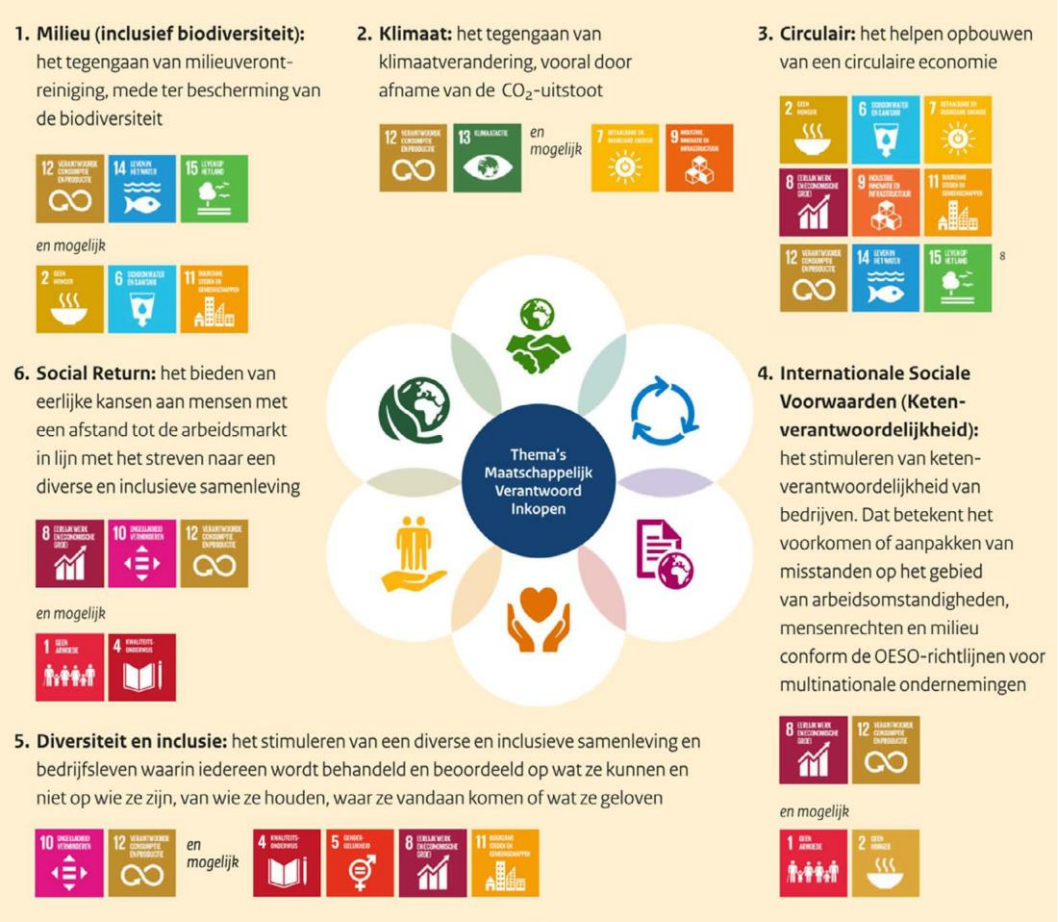
Ketenverantwoordelijkheid (Internationale Sociale Voorwaarden)
Een deel van wat de gemeente inkoopt kan zijn oorsprong hebben in landen waar respect voor mensenrechten, goede arbeidsomstandigheden en een milieuvriendelijk productieproces niet vanzelfsprekend zijn. Dit kan overigens ook voorkomen in Nederland. De gemeente wil leveranciers stimuleren om hun ketenverantwoordelijkheid te nemen en misstanden in hun ketens te voorkomen of aan te pakken.

Diversiteit en inclusie
In een diverse en inclusieve samenleving wordt iedereen gelijk behandeld. Ongeacht bijvoorbeeld wie mensen zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of waarin ze geloven. Samenwerking met diverse mensen levert veelal meer innovatie en betere producten en diensten op, die aansluiten bij de maatschappij.

Social Return
Social Return on Investment (SROI) bevordert arbeidsparticipatie en schept werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. De gemeente hecht hier waarde aan. Bij aanbestedingen wordt Social Return toegepast overeenkomstig de gemeentelijke uitgangspunten en werkwijze. De toepassing en uitvoering hiervan zijn nader uitgewerkt in het aanbestedingsprotocol en de beleidsnotitie SROI.

3.2 VN Global Goals (SDG's)

De Verenigde Naties (VN) heeft 17 Global Goals (ook Sustainable Development Goals of SDG's genoemd) aangenomen. Deze Global Goals vormen tot 2030 dé wereldwijde duurzaamheidsagenda. De gemeente draagt met haar inkopen bij aan het verwezenlijken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals) van de Verenigde Naties. In het onderstaande plaatje wordt per duurzaamheidsthema aangegeven welke Global Goals daarbij horen.

In het bijzonder gaan de volgende Global Goals over inkopen met maatschappelijke impact:

- Global Goal 11 gaat specifiek in op het realiseren van duurzame steden en gemeenschappen.
- Global Goal 12 (in het bijzonder 12.7) ziet op duurzame praktijken bij overheidsopdrachten.
- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen draagt bij aan het zorgen voor duurzame energie (Global Goal 7), het terugdringen van klimaatverandering (Global Goal 13) en het bevorderen van fatsoenlijk werk en gelijk loon voor gelijk werk (Global Goal 8).
- Voor meer uitleg: zie de VNG Handreiking 'De Global Goals in het gemeentelijk beleid'.

3.3 Integriteit

Hoog in het vaandel staat integriteit, waardoor belangenverstrengeling wordt voorkomen. Bestuurders en ambtenaren moeten zich houden aan de vastgestelde gedragscodes. De gemeente streeft naar onafhankelijkheid ten opzichte van ondernemers, zowel tijdens als na de contractperiode.

De gemeente wil enkel zakendoen met integere ondernemers die zich niet bezighouden met criminele of illegale praktijken en schendingen van mensenrechten. Ondernemers moeten hun verplichtingen uit de OESO-richtlijnen (internationale afspraken over maatschappelijk verantwoord ondernemen) inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen en de VN Principes voor Bedrijven en Mensenrechten volgen.

Bij twijfel over de integriteit kan de gemeente het Bureau Bibob om advies vragen op grond van de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur). De Bibob-toets kan in iedere fase van het inkoopproces worden uitgevoerd, ook na het aangaan van de overeenkomst.

3.4 Burgerinitiatieven

De mogelijkheden voor burgerparticipatie- en initiatieven moeten niet worden beperkt door het organiseren van inkoopprocedures. De gemeente hanteert daarom een ‘right to challenge’ (‘het recht om uit te dagen’) op grond waarvan buurtbewoners, wijkondernemers en stedelijke groepen kunnen aangeven dat ze een bestaande publieke taak of lokale voorziening van de gemeente willen overnemen als zij vinden dat zij het beter, slimmer en/of goedkoper kunnen.

Het burgerinitiatief of het burgercollectief kan meedoen aan een aanbesteding. Het gelijkheidsbeginsel schrijft dan wel voor dat het aan dezelfde eisen moet voldoen als andere inschrijvers op de aanbesteding.

4. Markt & Ondernemers

4.1 Marktconsultatie

Het kennen van de markt is essentieel voor het doen van goede inkopen. Een marktconsultatie is een instrument dat de gemeente kan inzetten voor het verkrijgen van deze kennis. De gemeente kan onderzoeken welke duurzame en innovatieve oplossingen beschikbaar zijn op de markt. Ook kan een marktconsultatie worden gebruikt om de randvoorwaarden voor de inkoop te toetsen bij de markt. Marktconsultaties kunnen worden aangekondigd op TenderNed of de website van de gemeente.

4.2 Regionale en Lokale markt

Het stimuleren van de regionale en lokale markt is belangrijk voor de gemeente. Dit mag niet leiden tot enige vorm van discriminatie van ondernemers. Het uitnodigen van lokale of regionale ondernemers kan bijdragen aan de doelmatigheid van inkoop en duurzaamheid.

4.3 Sociale ondernemingen

Bij inkopen kan de gemeente opdrachten voorbehouden aan sociale werkplaatsen of sociale ondernemingen die werk bieden aan kwetsbare doelgroepen. Door oog te hebben voor deze ondernemingen kan aan alle onderdelen van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen worden bijgedragen.

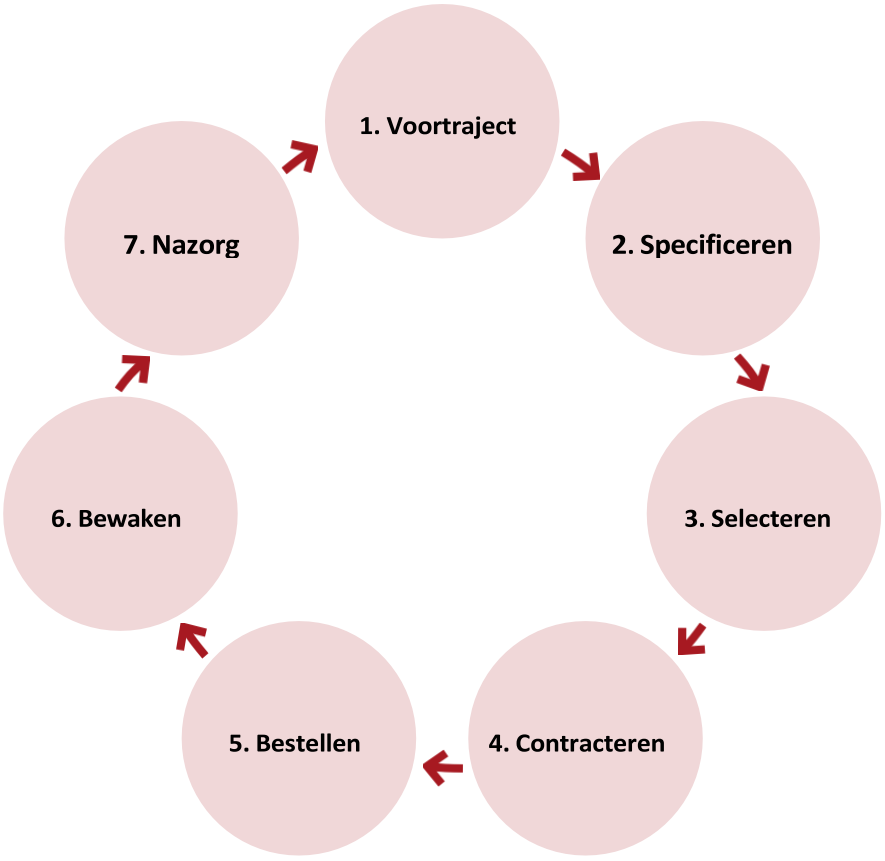
4.4 Eerlijke mededinging

De gemeente werkt eerlijk, open en zonder onderscheid, zodat ondernemers gelijke kansen krijgen op opdrachten. Dit draagt bij aan een gezonde marktwerking. Ook ondernemers moeten eerlijke concurrentie steunen en mogen die niet proberen te beïnvloeden. Bij een vermoeden van het vervalsen van de mededinging kan de gemeente de Autoriteit Consument en Markt (ACM) inlichten.

5. Professionele uitvoering

5.1 Inkoopproces

Het inkoopproces bestaat uit verschillende fasen, startend vanaf het voortraject. Het onderstaande plaatje geeft het cyclische inkoopproces weer.

Stap	Fase inkoopproces	Toelichting
1	Voortraject	• Bepalen van inkoopbehoefte • Bepalen van het aanbod door bijvoorbeeld een marktconsultatie • Raming van de opdracht en bepalen van het financiële budget • Keuze inkoopprocedure
2	Specificeren	• Opstellen van eisen en wensen (eventueel met behulp van marktconsultatie) • Omschrijven van de opdracht • Opstellen offerteaanvraag/aanbesteding

Stap	Fase inkoopproces	Toelichting
3	Selecteren	• Eventuele voorselectie geïnteresseerde ondernemers • Bekendmaking opdracht via verzenden van de offerteaanvraag, de gemeentelijke website of TenderNed • Offertes evalueren • Voornemen tot gunning aan winnende ondernemer en afgewezen ondernemers • Standstill termijn
4	Contracteren	• Tekenen (raam) overeenkomst met (winnende) ondernemer • Registreren getekende overeenkomst en inkoopdossier
5	Bestellen	• Uitvoeren van de opdracht • Eventueel met het doen van bestellingen
6	Bewaken	• Bewaken termijnen • Controleren nakoming afgesproken prestaties, waaronder de MVOI-afspraken. • Tijdige betaling facturen • Contractmanagement
7	Nazorg	• Beheren van de overeenkomst, bijvoorbeeld prijsindexeringen of looptijd • Evalueren overeenkomst met de ondernemer

5.2 Inkooporganisatie en samenwerkingen

Inkopen is in de gemeente als volgt georganiseerd.

- De gemeente heeft een gecoördineerde inkoopfunctie met centrale regie.
- De verantwoordelijkheid voor de centrale regiefunctie, waaronder het vaststellen van beleidskaders en de procedurele begeleiding van alle aanbestedingsprocedures, is organisatorisch belegd binnen de afdeling Algemene en Juridische Zaken.
- Inkopen wordt concreet uitgevoerd door de ambtelijke organisatie.
- Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid.

De gemeente heeft oog voor samenwerking bij inkopen. Dit geldt zowel voor samenwerkingen binnen de eigen organisatie als voor samenwerkingen met andere gemeenten of overheden. Deze samenwerkingsverbanden kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op inkoopsamenwerking, milieuactiviteiten, werkvoorzieningsschappen, belastingen en sociale regelgeving.

5.3 Raming en financieel budget

Inkopen vinden plaats op basis van een deugdelijke en objectieve voorafgaande raming van de opdracht. Bij het ramen van de opdrachtwaarde wordt o.a. rekening gehouden met alle (meerwerk)opties, verlengingsmogelijkheden en of de werkzaamheden/diensten/leveringen met een zekere regelmaat worden verricht. De raming is ook van belang om de financiële haalbaarheid van de opdracht te bepalen. De gemeente wil immers niet het risico lopen dat zij verplichtingen aangaat die zij niet kan nakomen. Op basis van deze raming kan de gemeente ook bepalen om

bepaalde inkopen niet door te laten gaan, omdat de inschrijfprijs het budget overschrijdt.

5.4 Inbesteden/uitbesteden

Net als ondernemingen maakt ook de gemeente een beslissing om iets zelf te produceren/ organiseren ('inbesteden') of het in te kopen bij een externe partij ('uitbesteden'). Deze beslissing wordt genomen op basis van verschillende factoren, zoals de kosten, expertise, en efficiëntie.

5.5 Europese drempelbedragen

De gemeente is als aanbestedende dienst wettelijk verplicht om overheidsopdrachten met een geraamde opdrachtwaarde gelijk aan of hoger dan de vastgestelde Europese drempelbedragen Europees aan te besteden. De Europese drempelbedragen (exclusief BTW) worden iedere twee jaar door de Europese Commissie opnieuw vastgesteld.

Voor Sociale en Andere Specifieke diensten (SAS-diensten) geldt in de Aanbestedingswet een vast Europees drempelbedrag van € 750.000 (exclusief BTW). Dit zijn diensten met een sociaal of maatschappelijk kartakter, zoals diensten voor gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke dienstverlening en bepaalde juridische diensten.

De Europese drempelbedragen in onderstaande tabel gelden tot en met 31 december 2027.[2]

	Europees drempelbedrag
Werken, concessies voor werken en dienstenconcessies	€5.404.000,-
Leveringen	€ 216.000,-
Diensten	€ 216.000,-
SAS-diensten (Sociale en specifieke diensten)	€ 750.000,-.

[2] De in deze tabel opgenomen Europese drempelbedragen gelden ten tijde van de vaststelling van dit beleid. Aangezien deze bedragen periodiek door de Europese Commissie worden herzien, zijn bij wijziging automatisch de op dat moment geldende Europese drempelbedragen van toepassing, zonder dat wijziging van dit beleid noodzakelijk is.

5.6 Tenderkostenvergoeding

Op grond van de Gids Proportionaliteit kan een vergoeding van kosten die worden gemaakt door een ondernemer voor en bij het indienen van een offerte of inschrijving worden geboden, als een deel van de opdracht voorafgaand aan het indienen van de inschrijving wordt uitgevoerd. De gemeente biedt echter niet standaard een vergoeding van kosten die worden gemaakt door een ondernemer voor en bij het indienen van een offerte of inschrijving.

gemeente
kerkrade